

Trysil kommunes budsjett 2014 – debatten i kommunestyret 17.12.2013

Rådmannen orienterte om at det foreslåtte kuttet på 20 % i diakonistillingen ifølge kirkevergen utgjør 59 100 kroner. Det er mulig det fins noen tusen kroner å hente på å bygge opp fellesrådets budsjett annerledes. Dette skal kvalitetssikres over jul.

Han sa også at det har vært en aktiv dialog om vedsentralen og at man skal klare å finne 59 000 kroner til den uten å gå utover ramma.

Opplysningene om vedsentralen fikk Anders Nyhuus, H til å be om et kort gruppemøte siden hans gruppe hadde forslag om å bevilge 59 000 kroner til formålet.

Tradisjonen tro fikk leder i ungdomsrådet åpne budsjettdebatten.

Wilde Matsson:

Trysil ungdomsråd gikk gjennom rådmannens forslag 2. desember. Vi har merket oss at kommunen fortsatt må kutte i tjenestetilbudet, heldigvis ikke så mye, men kutt vil ramme de det berører. Vi har konsentrert oss om barn og unge og beklaget at rådmannen foreslo kutt i rammebevilgningen til skolen. Det vil redusere muligheten til å ha to lærere i klassen samtidig. Det går utover svake elever. Med kun en lærer vil tida fort gå med til urolige elever, og undervisningen vil bli mer forstyrret enn om to lærere er til stede. Det blir også mindre tid til hver elev, mindre tid til å hjelpe dem med behov. Vi håper derfor at det ikke vedtas.

På rådmannens ikke prioriterte liste står et tiltak ungdomsrådet er bekymret for, nemlig å avvikle leirskoletilbudet på ungdomsskolen. Tilbudet er viktig for læring og miljø. Elevene reiser til en del av landet med natur og omgivelser vi ikke har her og får lære ting vi ikke kan oppleve i Trysil. Det blir også bedre klasse miljø når elevene kan ha fellesopplevelser som dette sammen utenfor skolen.

Ungdomsrådet mener også det er uheldig hvis det kuttes i stillingen byggende barne- og ungdomsarbeider i skolen. Det er viktig at de mange som sliter, har et tilbud utover læring. Ungdomsrådet håper at kommunestyret ikke bruker disse salderingstiltakene for å få budsjettet i havn.

Etter vårt møte har formannskapet hatt møte, og vi skjønner at deres alternativ i større grad skjermer barn og unge. Tiltakene vi har nevnt tidligere, som kutt i rammebevilgningen til skole, ligger ikke inne som kutt. Det er vi fornøyd med og håper at kommunestyret vedtar budsjettet slik.

Randi Sætre, AP:

Når man skal jobbe med budsjett er det greit å ta seg tid til å tenke gjennom hvilken situasjon vi er i i dag. Hva er dagens bilde kan vi tegne av Trysil-samfunnet og status for kommunen vår? Jo – dagens situasjon er at vi totalt sett har et bra tjenestetilbud til innbyggerne våre, til tross for et stadig synkende innbyggertall og ditto nedgang i overføringer. Antakeligvis så er det mye bedre enn det bildet som ofte presenteres, som ofte kan ha en tendens til å svartmale situasjonen og generalisere utfra noen uheldige eksempler. Spør du folk flest er de fleste relativt godt fornøyd.

Budsjett og økonomiplan skal si noe om fremtiden og den tegner et bilde der vi blir stadig færre tryslinger. Uten flere og felles aktive grep vil konsekvensen fort kunne bli mer reduksjon i tjenestetilbud.

Hva gjør vi så med det? Hvilke alternativer har vi? Som politikere har vi noen valg, vi kan på den ene siden velge å gjøre utviklingen minst mulig smertefull og prøve å skjære i tilbudet der det gjør minst vondt - og/eller vi kan være proaktive og sette i gang nye aktiviteter som vi tror og mener stimulerer til ny vekst og befolkningsutvikling. Aller helst en kombinasjon, være kostnadsbevisste og effektiviseringsfokuserede, samtidig som vi leter etter kilder som kan fremme utvikling, flere og nye arbeidsplasser, bo- og etablererlyst og flere tryslinger.

Rådmannen og hans stab har gjort et godt stykke arbeid med budsjettet, det er lett med lys og lykte etter kostnader å spare og å gjøre ting smartere. Det er vi som politikere som har gitt oppdraget og vi har fått det vi har bedt om. I forslaget som vi fikk til behandling i formannskapet ligger det inne effektiviserings- og innsparingsforslag tilsvarende 6, 3 millioner kroner. Noen få nye, få tiltak er lagt inn, men svært beskjedne, da det ikke er funnet økonomisk rom for mer. Vi må spørre oss hva vi tror blir den langsiktige konsekvensen av å fortsette med bare å barbere kostnadsnivået og tjenestetilbudet enda mer.

Vi sier nei til det, vi har tro på at det er mulig å snu en trend og velger en kombinasjon med den andre veien. Vi har tro på at det går an å demme opp for en nedadgående utvikling. Det er eksempler på andre småkommuner som har klart det – hvorfor skal ikke vi greie det? Men da må vi tørre å ta noen grep som bidrar til endring. Vi mener vi har startet opp - vi har allerede satt i gang prosjekter i mindre skala, for eksempel tilflytterprosjektet der vi jobber med sesongarbeidere, arbeidsgivere og utflyttet trysilungdom, vi har lempet på regelverket for hyttetryslinger, og vi får hyttetryslinger til å bosette seg i Trysil. Vi har sagt ja til investeringer som vil gi oss nye inntekter på sikt med ja til konsesjon for Raskiftet osv. Dette er eksempler på grep, små eller store, som vi mener vil kunne bidra til positiv utvikling.

Vi MÅ bli flere tryslinger og da må vi jobbe spesifikt med det. Tilflytterprosjektet må videreføres og utvides til å favne enda bredere. Kanskje burde hele kommunestyret, eller minimum formannskapet som første arbeidsoppgave hvert eneste år, sette av en dag sammen med aktuelle samarbeidspartnere for utveksling av framtidstanker og mål, og felles interesser for å nå de målene? Flere tryslinger fordrer en felles innsats, på alle arenaer og fra alle aktører.

Det er en sektor spesielt som vi mener er viktig å satse på i forhold til at tryslinger skal trives og bo godt i Trysil, og det er oppvekst og kultur. Det er familier vi må satse på at vil bli boende og at flere skal komme til. Gode oppvekstvilkår kommer høyt opp på prioriteringslista til alle som vurderer å flytte. Barnehagedekning og tilbud, skolekvalitet, organiserte fritidstilbud, infrastruktur osv. Vi vet samtidig at vi har kuttet en god del innenfor denne sektoren fra før, og vi har skolerresultater som vi ikke er helt fornøyd med. Vi vil fortsette å jobbe for at de skal bli bedre og ikke minst inkludere bredere slik at alle Trysil-unger har en god plattform når de skal videre ut i verden og voksenlivet. Ved forrige budsjetttrunde kuttet vi i spesialundervisning. I valget mellom 2 onder måtte vi kutte enten der eller på lærertimer og da mente vi at det er viktigere å prioritere ressurser til å kunne dele elever i grupper og på den måten ivareta spesielle oppfølgingsbehov. Da kan vi ikke året etter kutte ned og på den ressursen slik det var lagt opp til i budsjettforslaget. Vi gjeninnfører den posten med økt lærerressurs og merker oss at ungdomsrådet er opptatt av det samme.

Vi vet fra alle undersøkelser at det er læreren som er den viktigste faktoren i barns læring og at det er sentralt å investere i kompetente og motiverte lærere. Da må vi gi lærerne en sjanse for å videreutvikle seg, for å hente faglig påfyll og inspirasjon. Vi mener derfor at midler til etterutdanning og kursing må prioriteres inn i budsjettet.

Vi konstaterer at kostnadsnivået er særlig høyt for småbarnsfamilier og at SFO for mange oppleves som den høyeste kostnaden, å øke prisen ytterligere vil vi ikke bli med på. For småbarnsfamilier med to eller flere barn i barnehage/SFO er dette av de største innhuggene i familiebudsjettet. Det er familier vi må hjelpe til for å bli boende og trives, eller komme flyttende hit. Vi foreslår derfor helt motsatt, og å gjeninnføre søskenmoderasjon i SFO. Den tok vi bort for et par år siden, og det har kommet mange reaksjoner på det. Desto flere barn per familie desto bedre tenker vi – egentlig burde det 4. eller 5. barnet være gratis! Vi legger derfor opp til å gjeninnføre søskenmoderasjon med 30 og 50 % og stryker den foreslåtte prisøkningen på SFO. Vi mener det er usolidarisk at småbarnsfamiliene skal bære så stor del av kaka kostnadsmessig da det er småbarnsfamiliene som er Trysil s fremtid. Det er mye mer solidarisk å fordele utgifter på flere. En småbarnsfamilie med 1 barn i barnehage og 2 barn på SFO i full tid vil ha en utgift på kr 6 906 i måneden med dagens satser, med vår foreslåtte søskenmoderasjon vil familiens spare 1 828 kr i måneden. Eiendomsskatten vil for den samme familien kanskje utgjøre noen hundrelapper i året. Usolidarisk eller solidarisk? Vi vet i alle fall hva vi mener!

Det vil bidra til å gjøre økonomien og hverdagen litt enklere for småbarnsfamiliene våre, og forhåpentligvis bidra til å gjøre Trysil mer attraktiv som oppvekstkommune.

Kultur og idrett er også særdeles viktig i et slikt bilde, og vi vil bidra til å opprettholde nivået i kulturskolen, det er en flott lærings- og mestringsarena som mange trysilunger og ungdommer drar veksler på. Vi bruker mye ressurser på kulturskolen vår og har et tilbud som overgår det lovpålagte, og det skal vi være stolte av! Når det kommer til ressurser til idretten i Trysil har vi hittil ikke maktet å ta tilsvarende krafttak. Men her er det også ting på gang – en idrettsskole under utredning og som vi har store forhåpninger til at vil gi et bra tilbud til alle unger i Trysil. Et annet virkemiddel vi har for å hjelpe idretten i Trysil er idrettsfondet, og det fondet vet vi er altfor lite i forhold til den aktivitet og de prosjekter som er på gang. Vi ønsker derfor å doble fondet fra 2014 til kr 400 000 for å kunne svare opp for og møte idrettens forventninger om økt engasjement fra kommunens side!

Vi vil også finne rom for posten om oppfølging av idrettsplan, og bare for å klargjøre det helt tydelig - det står ikke noe kutt i budsjettet til kulturskolen i vårt budsjettforslag.

Trafikksituasjonen i skolens nærområde har vært en mare her i Innbygda og forfulgt oss i endeløse prosesser med oppgitte og fortvilte foreldre og skoleledelse i mange år. I fjor fikk vi endelig hull på byllen etter en politisk ekspressbehandling, og trafikksituasjonen er nå noenlunde tilfredsstillende rundt skolene i sentrum. Utdfordringen nå er imidlertid Bergevegen og der MÅ vi finne en løsning. Vi kan ikke dra ut en slik prosess, det er livsfarlig med tungtransport og skoleunger tvunget inn på den samme smale kronglete og uoversiktlige veien. Det har vært ulykker og nestenulykker ved flere anledninger. Vi som politikere kan ikke stå og se på at dette ikke blir tatt tak i og vi legger inn hele utbyggingen over to år – finansiert over driftsbudsjettet og gjennom oppjustering av eiendomsskatt og vi bør også søke Statens vegvesen om trafikksikkerhetsmidler. Vi bør ha som mål byggestart sommer 2014!

Vi er selvsagt klar over at folk flest ikke går rundt og ønsker seg høyere eiendomsskatt, det gjør da heller ikke forslagstillerne. Vi mener imidlertid at vi med dette budsjettforslaget har argumentert godt for at pengene er nøye tiltrent, og at det gir en mer rettferdig fordeling enn å legge en større byrde på småbarnsfamiliene. Pengene vil gå til en investering for Trysils barn og unge, og det er en investering i en fremtidig vekst for Trysilsamfunnet. I aviser og sosiale medier har jeg registrert at forslaget vårt blitt kommentert. Bl.a. kan leses sitat «dette er å skyve barna foran seg» - et merkelig utsagn som kan få en til å tro at forslagstillerne er mest opptatt av å øke eiendomsskatten og bruke barn og unge som alibi for å få det til! Det er i så fall å snu det hele på hodet, vi mener det er viktig å prioritere mer for barn og unge, og for å få det til er vi avhengige av å øke inntektssiden med varige, årlige inntekter. Vi har videre registrert det er pekt på to andre potensielle finansieringskilder for våre forslag. Det ene er landbruksfondet som ble opprettet i fjor, gjennom å omdisponere midler fra driftsfondet, for å fremme investeringer i en sårbar næring i en periode. Å bruke driftsfondets midler for å finansiere en økt og varig drift stopper seg jo sjøl, driftsfondet bør kun nyttes til uforutsette utgifter, salderinger eller nødvendige investeringer. Det andre som er pekt på er den kompensasjon som skal tilfalle Osensjøområdet HVIS Raskiftet Vindmøllepark skulle bli en realitet. For det første så innebærer avtalen om kompensasjon at store deler skal nyttes til avbøtende tiltak for de som blir direkte berørt i nærområdet, for det andre og mest vesentlige her og nå, det finnes ingen slike midler hverken i 2014 eller 2015. Vi anser dermed ingen av de to påpekte finansieringsmulighetene for reelle.

Så til dagens behandling, vi har noen mindre endringer i forhold til forslaget som ble vedtatt i formannskapet.

- Vi ønsker å bidra til å opprettholde soknediakonstillingen og legger inn det beløpet som tilsvarer vår andel, det har det versert usikkerhet om. Vi har lagt inn 120 000 kroner og gir rådmannen fullmakt til å korrigere til rett beløp, og forutsetter at bispedømmerrådet bidrar tilsvarende.
- I formannskapets innstilling står det økning til idrettsfondet 200 000 og oppfølging av idrettsplan 80 000. I de 80 000 oppfølging idrettsplan ligger det innbakt 50 000 til idrettsfondet, vi justerer derfor ekstra avsetning til idrettsfondet til 150 000, slik at samlet sum blir en fordobling slik som meningen var, fra 200 000 til 400 000.
- I budsjettbehandlingen i fjor ble det vedtatt en rekke verbalforslag som delvis er etterkommet og/eller under utredning og behandling. Ett av forslagene er ikke registrert gjennomført, ei heller etterspurt fra oss. Det gjelder vedtakets punkt 10 angående investeringer, som omhandler å se på kost/nytte i forhold til eget mannskap og/eller utstyr i forhold til innleie, hva gjelder investeringer innenfor vann/avløp, veivedlikehold og snøbrøyting. Vi mener det fortsatt er høyst relevant og fremmer derfor følgende forslag: Kommunestyret viser til budsjettvedtak av 18.12.2012 punkt 10 og ber om at administrasjon i samarbeid med hovedutvalg for forvaltning og teknisk drift vurderer forslaget nøye og gir en tilbakemelding innen juni 2014.
- I tillegg har vi tatt ut posten som gjaldt Sønsthagen på 59 000 da vi har fått opplyst at det ikke var nødvendig for å ha råvarer til vedsentralen.

Anders Nyhuus, H:

Innledningsvis hadde jeg ikke tenkt å si noe om budsjettprosessen, men når vi får utdelt høringsuttalelser i møtet, er det ikke bra. For et år siden vedtok vi en møteplan og budsjettprosess vi syntes var bra. I år skjedde ikke det. Vi vet at administrasjonen har hatt en kjempeutfordring i å lage budsjettet, men skal det behandles forsvarlig politisk, må vi få bedre tid. Høringsuttalelsene er ikke tatt hensyn til når de leveres ut i møtet. Hvis det skal fortsette slik, foreslår jeg at høringsuttalelser til budsjettet sendes direkte til gruppelederne så fort de kommer inn.

En kort kommentar til Sætres innledning. Jeg er for så vidt enig, og vi har heller ikke tenkt å komme med noen krisebeskrivelse eller negativ beskrivelse sånn sett.

I år er vi av den oppfatning at rådmannens innstilling til budsjett i det store og hele er god utfra forutsetningene, og ikke påkaller det helt store behovet for endringer fra vår side. Vi vet at kommunen står midt i krevende omstillinger i organisasjonen, både pga. de vedtak som tidligere er gjort, men også på grunn av de demografiske endringene som skjer. Rådmannen nevnte under budsjettfremleggelsen at de starter allerede 2014 med en økonomisk utfordring utover det som er lagt inn i budsjett pga. endringer i befolkningsgrunnlaget i mellomtiden.

Rådmannen har fremlagt et budsjettforslag som ikke innebærer noen økning i helse- og omsorgssektoren - en sektor vi vet vokser både med endringene i befolknings sammensetningene og oppgavene som pålegges, og kutt i de andre sektorene. Eneste sektor som vokser, riktignok beskjedent, er sentraladministrasjonen.

Derfor gir vi i det store og hele vår tilslutning til de foreslåtte salderingstiltak.

Dog er det enkelte punkter i oppvekst- og kultursektoren vi føler vil ramme kvalitet og innhold overfor elever og brukere direkte og for hardt. Vi har i den sammenheng tidligere varslet at vi ønsker å se nærmere på denne sektoren i dette budsjettet.

Finansieringen av våre endringsforslag skjer ved omprioritering innenfor budsjettet. Vi ønsker ikke å bidra til økt eiendomsskatt, og slett ikke for å øke kommunens kostnader. Det er mange gode formål man kunne ønske seg, men vi mener det blir feil å sette opp en slik ønskeliste og så skyve regningen for det over på befolkningen gjennom økt eiendomsskatt. Eiendomsskatten er i seg selv en usosial skatt, og rammer uavhengig av inntekt og likviditet. Særlig skjævt blir det når man omfordeler verdier ved å bruke eiendomsskatten direkte til å finansiere tiltak for enkeltgrupper i samfunnet på den måten vår ærede motpart har foreslått.

Fortau langs Bergevegen er godt og nødvendig tiltak, og vi er ikke uenige med vår motpart i dette tiltaket. Derimot er vi sterkt uenig i finansieringen. Vi er også usikre på hvor mye dette egentlig vil koste. Derfor vil vi først be rådmannen om en kostnadsberegning som grunnlag for endelig vedtak i kommunestyret. Så har vi ingen problemer med å avsette foreløpig 2 millioner kroner til formålet nå inntil kostnadsberegningen foreligger. Anlegning av fortau langs Bergevegen er en engangskostnad, og kan derfor betraktes som investering og ikke drift. Det er ikke nødvendig med økt eiendomsskatt for å finansiere dette.

Under budsjettbehandlingen i fjor, vedtok kommunestyrets flertall ved AP, SV og SP etter Sps forslag, å opprette et landbruksfond på 5 millioner kroner, med 2 millioner kroner for 2013 og 3 millioner kroner for 2014. Det er grunn til å tro at dette fondet ikke møtte andre behov enn som, skal vi si *lim* for ikke å ta hardere i, i den politiske koalisjonen som oppstod rundt de tider. Landbruksnæringen har i hvert fall så langt ikke synliggjort særlig behov for fondet. For inneværende år er det kun 14 godkjente søknader, med et samlet tilskuddsbeløp på 334 000 000. Dette er ikke mer enn 16,7 % av tilgjengelig tilskuddsmidler, og et gjennomsnittlig søknadsbeløp på i underkant av 24 000. Det har altså vært veldig få brukere som har fått tilskudd, og da ikke til særlig tunge investeringer. Dette står i kontrast til den krisebeskrivelsen vi fikk som begrunnelse for fondet. Ubrukte midler er vedtatt skal tilbakeføres årlig til disposisjonsfondet, slik at drøye 1,6 millioner kroner vil tilbakeføres for inneværende år om vi har forstått dette rett. Med bakgrunn i erfaringene fra inneværende år, mener vi det ikke er hverken ansvarlig eller særlig målrettet å binde opp så mye som 3 millioner kroner i dette fondet for 2014. Det er å vente en noe større søknadsvolum til fondet i 2014, men ikke så mye som 3 millioner kroner. Vi foreslår derfor å redusere fondsmidlene for 2014 fra 3 millioner kroner til 1 millioner kroner. Dette vil gi rikelige midler til en avsetning på 2 millioner kroner til å utbedre Bergevegen med fortau, uten å behøve å saldere med økt eiendomsskatt.

Som tidligere nevnt, er det enkelte punkter i oppvekst- og kultursektoren vi ønsker å gjøre noen endringer på. Det er ikke rom for mye, men de av de foreslåtte salderingstiltakene som vi mener rammer innhold og kvalitet i undervisning og aktiviteter mest, ønsker vi å endre.

Vi ønsker ikke å redusere utgiftene til kurs og etterutdanning, og vi synes også at et generelt kutt på 5 % i driftsbudsjettet i skolen er for mye, og halverer dette.

Så er vi også av den oppfatning at "Kjør for livet" er et viktig tiltak for en spesiell målgruppe. Dette er et tiltak vi mener innebærer et positivt samfunnsregnskap siden alternativet, dvs. ikke å ha tilbud til denne målgruppen, fort kan vise seg å bli det dyreste.

Sentraladministrasjonen er eneste sektor som vokser i budsjettet fra i fjor til i år, og vi mener derfor at det er rett å øke den foreslåtte ambisjonen om kutt og effektivisering noe, fra 300 000 til 500 000.

Utover dette har vi ikke endringer i de øvrige sektorenes salderingstiltak.

Jeg har berørt noen av verbalforslagene våre allerede, og vil gå gjennom resten her:

Vi mener det er et potensiale i effektivisering og muligens tydeligere organisering av tilgjengelighet og service ved å gå over til ikke betalt lunsj for de av kommunens ansatte som er omfattet av dagens ordning med betalt lunsj. Kort og godt fordi under en ordning med betalt lunsj er lønnen den samme i lunsj-halvtimen som utenfor, mens produksjon og effektivitet ikke er det.

Vi er også av den oppfatning at det ikke nødvendigvis er rett å omdisponere Borgstad som i dag er innredet som kontorbygg midt mellom andre kontor og næringsbygg, til bolig for enslige mindreårige. Vi ønsker derfor at andre alternativer utredes først. Det bør også være aktuelt å vurdere utleiemarkedet om det finnes kapasitet som er bedre egnet her og som da ikke vil utløse ombygning.

Så ser vi igjen at barnehagen i Søre Trysil er foreslått nedlagt. Riktignok ikke på prioritert liste denne gang. Rådmannens beskrivelse av dette tiltaket er forøvrig beheftet med unøyaktig begrepsbruk og i følge høringsuttalelse direkte feil. Dette skaper usikkerhet og utrygghet hos brukerne for barnehagens fremtid, og bidrar ikke til bolyst i lokalsamfunnet. Nå har vi to privatskoler i Trysil: Østby og Søre. Begge er montessoriskoler. For disse skolene er det selvsagt en fordel med en barnehage i nærheten, både pga. rekrutteringsgrunnlaget for skolene, men kanskje viktigere muligheten for et oppvekstsenter med en helhetlig pedagogikk. Derfor vil vi at Trysil kommune skal garantere tilskudd til private barnehager på Østby og Søre, dersom det kommer søknad om dette. Vilårene for en slik garanti er at barnehagene skal være i tilknytning til montessoriskolene for å realisere oppvekstsentra med montessoripedagogikk i både barnehage og skole. Dette vil også bidra til god ressursutnyttelse mellom skole og barnehage, og det viktigste: økt kvalitet på opplæringen gjennom en helhetlig pedagogikk. Selv om privat skole og barnehage er utenfor kommunens direkte ansvar, mener vi at det definitivt er kommunens ansvar å ikke være hinder for slike oppvekstsentra, men heller legge til rette for det.

På vegne av H, Frp, V og KrF fremmet han deres endringsforslag.

Ole André Storsnes, Sp:

Vi ønsker vel alle så inderlig at vi skal bli flere tryslinger. Nøkkelen til er det bolyst, et uttrykk vi hører til stadighet. Med drygt 6 500 knakende fine innbyggere og halvannen gang så stor som Vestfold er vi distriktene. Hvordan gir vi folk bolyst? Fasiten har ingen, men det går an å prøve å komme litt nærmere den. På hjemmesida vår står det: Det er trygt og godt å vokse opp og bo i Trysil. Skogen, elva og fjellet innbyr til uteliv både sommer og vinter. Det står om næringslivet vårt, om et sterkt og tradisjonelt kulturliv og om idretten der vi vil ha både topp og bredde. Men det jeg liker aller best med hele sida er den siste setningen: Det er godt om plass i Trysil, og den vil vi gjerne dele med nye tryslinger.

Vi tar gladelig imot alle som vil bli tryslinger. Kunne vi velge på øverste hylle, ønsker vi aller helst unge barnefamilier. I budsjettforslaget legger vi til rette for den gruppa: Vi øker rammebevilgningen til skolene, øker spesialundervisning, gjeninnfører søskenmoderasjon i barnehage og SFO, kutter ikke i bevilgningene til kultur og kulturskole, bevilger penger til videreutdanning av lærer og dobler idrettsfondet. Det er en storstilt satsing på barn og unge som viser at vi har tro på framtida og satser for å gjøre noe med den. Dette er med og skaper bolyst for de folkene vi har her og de som måtte komme. Det er trygt og godt å vokse opp i Trysil. Vi har god plass, og den vil vi gjerne dele.

Marit Nyhuus, SV:

I går kveld så jeg igjen, sikkert i likhet med mange av dere, en reportasje fra Syria. Fra FN, som sier at de trenger den største humanitære hjelpen de noen gang har bedt om for en enkelt situasjon, for å kunne hjelpe folk i Syria. Jeg er ikke sikker på om noen lenger vet hvem som kjemper mot hvem, bortsett fra at presidenten må ha hovedansvaret for at folket og landet ødelegges. Om det blir fred i morgen, om en måned eller om et år vil hjelpebehovet være enormt, sier FN.

I verdens yngste stat Sør-Sudan tør ikke folk glede seg til jul. Spenningen øker og hæren slåss mot opprørsstyrker - eller er det folket som ikke har fått det de forventet av nye muligheter i sitt nye land?

I Pakistan kjemper jentene i Malalas fotspor for retten til utdanning. Jentene ønsker en reell utdanning for å kunne hjelpe sitt folk og være med og bygge sitt land. Taliban synes de bare skal undervises i religion. Ungjenter går på skolen hver dag med trusselen om å bli skutt hengende over seg.

I Norge fører UNE en stadig kamp mot barnefamilier som har kommet hit for å slippe unna. Som ønsker å bygge en framtid i verdens rikeste og beste land å bo i, skal vi tro OECD og andre internasjonale målinger.

Og her sitter vi - og skal vedta et budsjett for Trysil for å kunne gi innbyggerne våre et best mulig tjenestetilbud også i 2014 innafor de rammene vi har. Som kan synes stramme, men likevel er for en luksussituasjon å betrakte, verden sett under ett.

På en måte sitter vi litt på vent også. Vi har fått en ny regjering som har sagt at de vil prioritere de mest sentrale områdene, byene og vekstområdene. Med mindre de øker overføringene til kommunene, må midlene omprioriteres fra distriktene til vekstkommunene. Kommuneproposisjonen som kommer i 2015 vil fortelle oss hva vi har i ventet. Potten til regionale utviklingsmidler er allerede kuttet med 430 mill. Omtrent det samme som Thon og gutta får i skattelette.

Det er kuttet i flere andre poster også. Kompetansesenter for distriktsutvikling for eksempel, som nå også skal få en funksjon som ressurscenter for kommunesammenslåinger. Og det finnes mange flere.

Det er også fristende å ramse opp alle tilbakeslag for likestillingsarbeidet som kommer med denne regjeringa, både i form av kutt og politiske signaler. Skal nevne bare en - pappapermen. De beregner 241 millioner mindre utgifter ved å ta de fire ukene fra far. Dermed innrømmer de at de også regner med at det er mor som vil ta dem. Hun har i regelen dårligere betalt, nemlig. Men de kaller det valgfrihet. Jeg skulle ønske at alle pappaer der ute vil kreve sin rett, for seg og ikke minst for ungene sine. Altfor mange unger har de senere åra vokst opp med altfor mange kvinnfolk og for få gode mannlige rollemodeller, aktiviteter og idealer - og kvinnene trengs i arbeidslivet!

Da er vi i grunnen ved kjernen i det rødgrønne budsjettforslaget her. Det har Randi Sætre argumentert godt for, det handler om å sikre barns oppvekstvilkår og dermed tilrettelegge for småbarnsfamiliene, slik at vi får beholde flest mulig av dem vi har og forhåpentligvis få flere til å flytte hit.

SV har i flere innlegg og sammenhenger påpekt viktigheten av å sette inn innsatsen tidlig. Jeg synes fortsatt vi kan være stolte av helsestasjonen og tilbudet vi har innen skolehelsetjenesten. Jeg ser at det også omtales som knapt, men vi har fortsatt et lavterskeltilbud.

Har lyst til å nevne en sak som underbygger dette: Den forrige utdanningsministeren, Kristin Halvorsen, fikk satt i gang tiltaket Ny giv i 10. klasse med mål om å sikre bedre gjennomføring av videregående skole ved å styrke kunnskap og motivasjon. Målet var edelt nok i forhold til frafallet i videregående. Ordningen er nå evaluert av Nordlandsforskning, og seniorforsker Wenche Rønning sier en opplagt ting:

- Det er for sent å sette inn tiltakene når elevene sitter og regner på fingrene i 10. klasse. Når elevene mangler grunnleggende kunnskaper, og det er synlig allerede på barnetrinnet, så er det en utfordring det må tas tak i.

Derfor er det viktig å ha et godt tilbud til ungene, og det så tidlig som mulig!

Så har jeg et hjertebarn, og det heter Kjør for livet. Det er et opplegg som gir tilbud til en del unge som ellers ikke finner seg så godt til rette hverken på skolen eller ellers. Vi har hatt tilbudet i Trysil i ett år og resultatene synes å være de samme her som andre steder: Veldig positivt for dem som deltar. Byggende team vil gjerne at tilbudet fortsetter og har undersøkt muligheten for finansiering gjennom ulike tilskuddsordninger. De har ikke funnet noen.

Problemet er at det er et dyrt opplegg for noen få, fem eller seks stykker. Samtidig er det slik at garasjen som Kjør for livet holder til i også gir et tilbud til de yngste medlemmene i NMK Trysil. De mister også tilbudet dersom Kjør for livet blir borte. Vi vet også at flere, også jenter, ønsker et mekketilbud.

Dermed håper jeg å ha argumentert godt nok for et tilleggsforslag fra Sv, Ap og Sp om at vi bevilger 100 000 kroner som forvaltes av Byggende team i samarbeid med Trysil ungdomsskole for å gi et tilbud til "mekkeungdommen". Så håper vi at de som i dag deltar i Kjør for livet vil fortsette, og gjerne at de voksne som de har opparbeidet stor tillit til vil bli med videre.

Siv Rønningen, KrF:

Da har det gått ett år siden vi sto her og akkederte om det samme uten å bli enige. Rådmannen har med budsjettforslaget 2014 gjort et godt arbeid ut fra det økonomiske utgangspunktet. Det er egentlig ikke noen lystig lesing når vi vet at vi fortsatt må kutte og kutte i utgiftene. Rådmannen signaliserte sågar at vi må kutte 10 millioner kroner i neste budsjett. Lystig? NEI.

Men: Vi får gjøre så godt vi kan og prøve å skjerme de mest utsatte gruppene i kommunen vår.

Når KrF kommer på talerstolen, er det meste sagt. Men noe vil vi presentere og presisere.

Det grunnleggende i budsjettet er for KrF å starte med unger og skape vinnere både i skole og barnehage. Jeg vet at det ikke er stor uenighet om det, men mange tenker ikke på at forebygging er viktig helt inn i livets slutt. Eksempler på dette er blant annet å ha både kreftsykepleier og ikke minst demenssykepleier. Det er for eksempel ikke vanskelig å forestille seg, og vi vet, hvor vanskelig det er å kunne ha demente pårørende hjemme. Her mener vi at demenssykepleieren har en stor oppgave å fylle pluss at vi vet at TV-aksjonen dette året gikk til akkurat demens. Det kaller jeg forebygging helt inn i livets slutt.

Når det gjelder de yngste, har fjorårets prinsippvedtak fra posisjonen om endringer vist at optimaliseringsprosjektet med begrensning på 12 plasser i barnehager, er håpløst, i alle fall dersom en skal ta hensyn til at det skal være tilbud i alle deler av Trysil. Nedleggingsspørsmålet henger fortsatt og dingler over visse deler av kommunen. Et samarbeid mellom offentlige og private barnehager vil kunne gi et mye bedre og fleksibelt tilbud, jamfør fjorårets debatt i denne saken.

KrF stiller seg for øvrig litt skeptiske til saksutredningen fra skole og oppvekst når det så fort budsjettet blir utlagt, kommer brev fra FAU i Søre som mener det er faktafeil i grunnlaget vi skal ta

våre beslutninger på. Dette skaper, i alle fall for vår del, usikkerhet når vi skal gjøre våre vurderinger. Det er et sammensurium i begrepene barn og plasser. Vi vil gjerne ha en redegjørelse fra rådmannen om dette forholdet.

I siste formannskapsmøte la de rødgrønne fram et budsjettforslag som har vært ute på høring. De borgerlige ble beskyldt for å være uansvarlige da vi ikke gjorde det samme. Men vi mener sjøl at de ter bedre å gjennomarbeide budsjettet ordentlig før vi kommer med et forslag. I år ble det liten tid til dette da budsjettpapirene kom forholdsvis sent. Jeg klandrer ingen for det nå, men KrF mener at neste år kan vi ikke ha det sånn. Vi må ha bedre tid til å gjennomarbeide et så viktig dokument.

For øvrig er KrF litt forundret over de rødgrønnes budsjettforslag. Her sies det blant annet at de skal satse på barn og unge. Det er bra, og det er vi helt enige i. I utgangspunktet er det mange gode tanker her, men er de realistiske når de samme partiene har tatt inn igjen ting de allerede sjøl har lagt ned? Hva skjer neste år når vi skal skjære igjen? Og hvilke penger skal de da opprettholde tiltakene med når de allerede nå har satt opp eiendomsskatten til det maksimale? Eller skal de bare fortsette å bruke eiendomsskatten? Det ser ut til at vi skal satse og leve over evne igjen.

Det virker lite gjennomtenkt å ikke i det hele tatt å røre noe på kultur. KrF er et parti som mener at kultur er veldig viktig, men vi må se på den sektoren også. Trysiliaden og Skjæraasenprisen er for eksempel to tiltak som KrF mener godt kan drives til sjølkost, akkurat slik som rådmannen beskriver det. De er begge gode tiltak, men med rådmannens tilnærming blir de ikke nedlagt, men videreført med en annen finansiering.

Nå har vi fått opplysninger om at det ikke er nødvendig med ekstrabevilgning til vedgruppa. Det er veldig viktig for oss å opprettholde dette tilbudet. Men jeg lurer på hvor pengene plutselig har kommet fra.

Noe som også er viktig for KrF er å få inn igjen «Kjør for livet» i budsjettet. Dette er ungdommer som absolutt behøver å ha et alternativ i den vanlige skolehverdagen. Det er en kjensgjerning at vi er ulike som mennesker og at teoretiske fag ikke er det som passer best for alle. Dette må vi ta hensyn til. Det forundrer meg at sosialistene her ikke har tatt inn igjen dette tilbudet, men bare vil bevilge 100 000 kroner til formålet.

Vi snakker om drop out. Men hva gjør vi med det. Dette er et godt tiltak der vi sannsynligvis kanskje kan hindre noen fra å falle ut av videregående skole. Det er god samfunnsøkonomi og ikke minst veldig godt for den enkelte som dette gjelder. Jeg henleder til ordførers innlegg i en tidligere sak. Vi merker oss at Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne også har berørt dette punktet.

Når jeg nevner fondsmidler er det det vedtatte landbruksfondet det snakkes om. Her har brukerne og organisasjonene selv bestemt søkekriteriene. KrF er fornøyd med at det fins et jordbruksfond. Det skal ikke betviles, men fondet behøver ikke være større enn at midlene brukes opp hvert år. I 2013 ble det brukt 334 000 kroner av 2 millioner. Det er 17 % av det bevilgede beløpet. Med de avgrensninger det er for å søke på dette fondet, mener vi at det per i dag er unødvendig at det overføres 3 millioner neste år. Vi foreslår derfor å kutte fondet, som Anders Nyhuus sa, til 1 million. Med det frigjør vi 2 millioner til utbedring av Bergevegen, og husk – uten å øke eiendomsskatten og totalramma på kommunebudsjettet.

Vi er fornøyde med at vi i hovedsak kan følge rådmannens forslag, ikke øke eiendomsskatten noe som dessverre ble vedtatt i en tidligere sak i dag, og enda sitte igjen med en buffer på over 1,1 millioner kroner.

Vi mener fortsatt at vi har en klar retning på hva vi vil satse på i framtiden: Nemlig barn og unge og de som strever.

Og så er jeg nødt til å berømme ungdomsrådets leder for et glimrende innlegg.⁴

Gry O. Nordli, V:

Jeg blir alltid like imponert over ungdomsrådet og det de kommer med av meninger og sosial kompetanse. Fellesforslaget fra H, Frp, KrF og V er nøye gjennomgått. Vi gjør igjen de samme øvelsene som de siste åra. Vi kutter og kutter. Det er blitt mange millioner, men det virker ikke som vi klarer å komme oss ut av klisteret. Helse og omsorg har tatt mest av kaka og har fått de fleste og største tilleggsbevilgningene. Likevel er sjukefraværet og derfor også vikarbudsjettet høyt. Det har ikke hjulpet at vi har skåret ned stillinger når vi ikke samtidig har sagt noe om at kvaliteten skal endres. Når antall hender blir færre og oppgavene flere med økte pålegg også fra sentralt hold, må de stakkarene som er igjen, kute fortere. Og når de har kutt fort nok og lenge nok, blir det sjukmeldinger, Da er ikke nærvær nok. Det gjelder alle sektorer. Der er vedtaket om økt grunnbemanning på sykehjemmet, som vi fattet tidligere i dag, positivt. Det kan være til etterfølgelse for andre kommunale virksomheter.

For å sørge for balanse og buffer må vi enten kutte utgifter eller øke inntekter, men vi ønsker ikke å øke eiendomsskatten. Den saken er dessverre tapt.

Inntektene minker i takt med innbyggertallet. Og de som er att i Trysil, er født på feil årstall. Det er rene OL-grena å få folk til å flytte hit. Vi må passe godt på de som har flyttet hit så de kan fortsette å bo her. Det er ikke særlig mange jobbmuligheter i Trysil, og særlig ikke for dem med høy utdanning. Men med dagens teknologi kan de jobbe hjemmefra sjøl om jobben er et annet sted i Norge eller verden. Det vil si hvis teknologien hadde fungert i tråd med behovet, men det mangler det en del på. Kan hende må kommunen må så litt for å høste, enten ved å leie ut lokaler i sentrum, eller ved å sørge for fiber til utkantene.

Flere brukere opplever at Eidsiva ikke svarer på e-poster om det fins planer for utbedring og utbygging. Telenor svarer at de har ingen planer for her har Eidsiva eneretten. Hvis ikke vi som kommune foretar oss noe, taper vi kampen om å beholde disse innbyggerne våre, som vil være her, men er avhengige av jobb.

Venstre setter stor pris på samarbeidet i borgerlig gruppe. Vi er et lite parti, jobbe med alle planer og budsjett og alle saker, krever tid og kompetanse – godt å kunne dele den jobben med noen som har kompetanse og vilje til finne løsninger. Det eneste vi mangler er det flertallet da.

Debatten fortsatte etter gruppemøter:

Björg-Edith Enger, Sp:

Sp er meget fornøyd med neste års budsjettforslag med Ap og SV. Vi må dessverre øke eiendomsskatten for å trygge barn og unges oppvekstvilkår. I tillegg har vi programfestet renovering

av ungdomsskolen som er godt i gang, og det er vi fornøyde med. Vi er også opptatt av trafiksikkerhet, og det har skjedd mye ved skolene i sommer, og nå går vi for fortau i Bergevegen.

På fritidsfronten satser vi på idrettsskole og idrett generelt

Vi har vedtatt økt grunnbemanning og stillingsstørrelser på sykehjemmet. Det er snart ferdig renoverert og snart går vi i gang med å bygge om aldershjemmet til omsorgsboliger. Alt dette har vi programfestet i Sp.

Vi ønsker å beholde soknediakon i 100 % stilling.

Landbruksfondet stimulerer til investeringer i landbruksnæringen. Det var få søknader i år, men det kan henge sammen med at kriteriene ble klare sent. Slike investeringer trenger planlegging. Vi håper på nyetableringer og at de som driver, vil fortsette.

Sp er et miljøparti som er for aktiv og langsiktig forvaltning og ikke ensidig vern. Vi ønsker bred utnyttelse av fornybare ressurser. Derfor er vi avhengige av god drift av kommunens gull; kommuneskogen. Vi har alltid vært for vindmøller.

Det er viktig å bli flere. Vi ser virkninger av tilflytterprosjektet, og av at vi har åpnet opp for bosetting på hytta. Det var også Sp-forslag. .

Årets budsjett vitner om at Trysil fortsatt er en god kommune å bo i og å bosette seg i.

Turid Backe-Viken, Ap:

Jeg berømmer ungdomsrådet for gode innspill, og for at lederen er så tøff og står her og målbærer det. Gruppelederne har sagt det meste om det gode budsjettforslaget vårt. Jeg vil bare tilføye:

Den foreslåtte økningen av idrettsfondet er meget positivt mottatt. Noen oppfatter det som et plutselig innfall, men det er en del av planen kommunestyret vedtok i fjor da vi behandlet kommuneplanen for idrett og fysisk aktivitet. I dag kommer Trysil kommune særdeles dårlig ut når det gjelder økonomisk støtte til idretten. KOSTRA-tallene sier at vi gir 28 kroner per innbygger. Landssnittet er 178 kroner i vår kommunegruppe. I Hedmark er snittet 240 kroner per innbygger. Alle er enige om at dette er for dårlig av Trysil. Målet i planen er at vi innen 10 år skal opp på samme nivå som snittet av kommunene i Hedmark. Da må vi sakte, men sikkert sette i gang prosesser for å nå mål og oppfylle forventninger vi har skapt. Arbeidet med idrettsskole er et annet tiltak. Ett krav til idretten i planen er for eksempel å se på sambruk av arenaer og anlegg. Jeg vil på det sterkeste tilbakevise at dobling av idrettsfondet er et enkelttiltak. Behandlingen i kommunestyresalen er mer forpliktende enn det enkeltpersoner kan uttale seg om på førstesida i avisen. Men det er her det skapes kontinuitet, og vi må følge opp store ord med handling. Dette er en start.

Hele budsjettforslaget viser vilje til å satse på barn og unge og tro på framtida. Jeg er glad for å være en del av det bildet.

--

Liz Bjørseth, H:

Vi er invitert til å vedta årsbudsjettet 2014. Administrasjonen har lagt fram et forslag med prioriterte og ikke-prioriterte tiltak. Vår gruppering ønsker fokus på barn og unge og at det synliggjøres i budsjettet. Vår politiske motstanders forslag er å ta inn tiltak under oppvekst og kultur som en samlepost uten detaljert vurdering av hvert tiltak. Vi har vurdert alle tiltak med fokus på pedagogisk kvalitet.

Vi ønsker mer til spes.ped, kurs og etterutdanning av lærere samt å øke driftsbudsjettet noe. Vi har valgt bort noen tiltak, men tatt inn att for eksempel «Kjør for livet» som er et kjempeviktig tiltak.

I motsetning til posisjonen finner vi inndekning uten å heve eiendomsskatten, men ved å se på innsparinger i stedet.

Bergevegen må utbedres, men ikke ved å øke eiendomsskatten. Pengene kan for eksempel tas fra landbruksfondet som framstår som romslig i 2014.

Jeg minner igjen om at Trysil kommune er en av landets dyreste når det gjelder kommunale avgifter. Det er svært uheldig at næringslivet skal beskattes ytterligere. Eiendomsskatt sporer ikke til økt etablering. En videre konsekvens kan være færre arbeidsplasser og mindre tilflytting. Hvor er logikken?

Det må en grunnleggende endring til for å snu situasjonen, men jeg ser ingen vilje til å tenke innovativt og nytt, og da blir vi i den evige budsjettkrise hvert år framover. Vi håper vårt budsjettforslag blir vedtatt.

Ole André Storsnes:

Hvilke grunnleggende endringer ligger i de borgerliges budsjettforslag?

Bjørseth:

Vi har ikke kommet med det nå, for vi er i mindretall, og det er håpløst, men vi hadde håpet flertallet hadde sett noen andre retninger og tanker i sitt forslag.

Randi Sætre:

Jeg klarer ikke helt å dy meg i forhold til utfordringen om å tenke innovativt og nytt og utsagnet om evig budsjettkrise. Hva er krise? Hvordan oppfatter vi det? Min er at vi ikke er i budsjettkrise. I krisebegrepet mitt ligger noe helt annet. Vi må erkjenne at vi tilhører forskjellige politiske fraksjoner med ulike oppfatninger og meninger. Det skal vi ha respekt for. Selv om en er i mindretall må en fortsette å kjempe for de saker og meninger en står for, uavhengig av posisjon eller opposisjon. Politisk arbeid er langsiktighet og utholdenhet. Jeg ble første gang valgt inn i kommunestyret i 1987. Mitt mål var bedre vilkår for ungdom. Jeg nådde målet først etter seks år. Politisk arbeid nytter, men en må gjenta og gjenta de forslagene en mener er vegen å gå. En kan ikke gi opp om en mener at vegen er noe annet enn de andre foreslår.

Anders Nyhuus:

Apropos grunnleggende endringer; jeg minner Sætre om at punkt 4 i vårt verbalforslag er noe vi mente også da fondet ble opprettet, og punkt 5 har vi også slåss for lenge. Det er riktignok en smule modifisert denne gangen. At vi ikke sloss for det vi mener, vil jeg ha meg frabedt.

Sætre:

Jeg tok for meg krisebegrepet og grunnleggende endringer og spør om disse punktene er grunnleggende i et budsjett på mange hundre millioner kroner. Jeg tillater meg å si at det ikke gjør det.

Ordfører Ole Martin Norderhaug:

Som for to år siden mener jeg at vi bør fokusere mer på det vi faktisk får til i Trysil for de pengene vi har til rådighet. Jeg er lei av at det negative stadig trekkes fram i stedet for å få fram det positive.

I hele Trysilsamfunnet vil vi i åra som kommer, få mye å håndtere hvis *alle* vet å ta mulighetene i bruk – *alle* i form av kommunen, næringslivet, frivillige organisasjoner og enkeltpersoner med lyst til å skape noe.

Trysil kommune er ikke en fattig kommune. Vi har landets største kommuneskog. Vi har en aksjeportefølje i Eidsiva som sikrer oss utbytte og verdiskaping. Vi er grunneier i Trysilfjell utmarkslag noe som betyr betydelige inntekter. Vi har en stor eiendomsmasse, også næringsbygg og boliger, der vi riktignok må drøfte om organiseringa er optimal. Vi har et eget fond for jordbruket som bør invitere yngre til å satse. Midlene der som ikke blir brukt, blir ikke borte, men føres tilbake til disposisjonsfondet. Tanken da landbruksfondet ble opprettet, var at det overskytende bør brukes på næringsutvikling. Vi har en sannsynlig investering i vente på 1,4 milliarder kroner i vindkraft. Der bør lokalt næringsliv kunne ta ut noen hundre millioner i alle fall – både i anleggsperioden og i driftsperioden. Vi har fått nasjonalpark i Ljørdalen, og det er et faktum at nasjonalparker trekker til seg besøkende hvis vi greier å legge til rette for det. Vi har brukt kolossalt med penger på vann og avløp og har kapasitet til å håndtere store utbygginger og etableringer.

Legesenteret er bemannet og utstyrt til å takle stor pågang.

SkiStar - en av verdens beste alpineselskap - er motoren i Trysils reiseliv.

Vi har et destinasjonsselskap mange misunner oss kraftig, til å samordne og selge produktene vi har. Vi samarbeider med nabokommuner i Norge og Sverige i SITE for å utvikle Nord-Europas største reiselivsområde.

Vi har store flyplassplaner. Når de har fått det til i finske Levi, bør vi også kunne lykkes, for vi har helt andre forutsetninger.

Om få år har vi firefelts motorveg til Kolomoen.

Vi har fått riksveg 3 inn i nasjonal transportplan.

Er det noen som sier at vi ikke har noe positivt å vise til?

Hva mer kan vi forvente? Vi må ta tak i egen situasjon og muligheter og løse utfordringer og problemer som vil dukke opp. Vi er best når vi samarbeider – kommune, næringsliv og private. Vi må makte å ta debattene og finne løsninger - i et samarbeid.

Gry O. Nordli:

Slik jeg tolker ordføreren, er V helt enige: Jordbruksfondet bør være et næringsfond.

Norderhaug:

Da burde V argumentert for det gjennom hele møtet.

--

Stemmeforklaringer:

Randi Sætre:

Det er viktig å vurdere nøye forslagene som kommer fra andre enn oss. I alle fall ett forslag støtter vi helhjertet. Ap, Sp og SV vil støtte punkt 2 fra H, Frp, V, KrFs om å se på alternativer til Borgstad som bolig for enslige mindreårige. Det er ikke til å stikke under en stol at vi opplever stor skepsis til Borgstad, så vi bør se på andre.

Om H, Frp, V og KrFs andre verbalforslag vil jeg si:

Punkt 1: Å utrede det er litt fåfengt. Det er en opparbeidet rettighet. Hvis rettigheter skal endres, må en gå i forhandlinger. Å utrede har ikke noe for seg.

Punkt 3: Det er en selvfølge for alle investeringer og beløp. Rådmannen må kostnadsberegne nøyere. Jeg synes forslaget er smør på flesk.

Punkt 4 støtter vi ikke fordi midlene automatisk føres tilbake til driftsfondet. Det er grunn til å tro at det blir større etterspørsel i 2014. Det er uvisst om det er behov for 1, 2 eller 3 millioner kroner, men 3 millioner kan stå.

Punkt 5 må oppfattes som at de ønsker å legge ned de to offentlige barnehagene. For å garantere tilskudd til en konkurrerende barnehage, er uaktuelt. Våre partier ønsker offentlige barnehager i de grendene så lenge det er grunnlag for det, og kan ikke gå inn for privatisering av dem.

Anders Nyhuus:

Jeg er glad for støtte til Borgstad, men må oppklare misforståelse i punkt 1. Sætre argumenterer som om det skal innføres ubetalt lunsj. Vi vil bare vite hva som er gevinsten *hvis* vi innfører det. Rettigheter og arbeidstakerorganisasjoner må komme etterpå hvis blir enige om å gå for det.

Jorunn Graff Bjørnensen, H:

Avstemning nummer 4 gjelder budsjettvedtak fra i fjor. Jeg er fortsatt imot vedtaket som ble fattet, men dette går på prinsippet om at vedtak skal følges opp. Derfor støtter jeg det.

(Dette er forslag fra Ap, Sp og SV som lyder:

- Kommunestyret viser til budsjettvedtak av 18.12.2012 punkt 10, og ber om at administrasjon i samarbeid med hovedutvalg for forvaltning og teknisk drift vurderer forslaget og gir en tilbakemelding innen juni 2014.

I dette punktet i fjorårets vedtak ba kommunestyret om at administrasjonen ser på kost/nytte i forhold til eget mannskap og/eller utstyr i forhold til innleie, når det gjelder investeringer innenfor vann/avløp, vegvedlikehold og snøbrøyting.